

בית המשפט המחוזי מרכז-לוד

ע"א 33147-11-14

כבוד השופט יעקב שינמן

בפני:

אוטו שי שרותי מימון והשכרה 2006 בע"מ

המערערת:

נגד

1. הראל חברה לביטוח בע"מ
2. אמנון פרונר
3. כלל חברה לביטוח בע"מ (פורמלי)

המשיבים:

פסק דין

ערעור על פס"ד של כבוד השופט ארז יקואל - סגן נשיא, (תא"מ 50943-01-13 מיום: 14.09.2014)

רקע

2. המערערת הינה חברה העוסקת בהשכרה, מכירה ושירותי לסינג של רכבים, הגישה תביעה כספית נגד המשיבים לחיובם בתשלום סך של 27,286 ₪ בגין נזקים הקשורים לאירוע תאונת דרכים, שארעה ביום 8.7.12, בין רכב בבעלות המערערת מסוג שברולט הוואו (להלן: "השברולט" או "הרכב"), לבין רכב מסוג דייהטסו שרייד, שהיה נהוג ע"י המשיב 2 ומבוטח ע"י המשיבה 1.

3. בסופו של יום לא חלקו המשיבים על חבותם בתשלום נזקי התאונה, וכל המחלוקת בתיק זה נסבה בשאלה האם המערערת הוכיחה את נזקיה ואם לאו.

לתביעת המערערת להוכחת הנזקים צורפה אך ורק חוות דעת של השמאי ירון תורת (להלן: "השמאי") מיום 13.8.12 בה אמד את נזקי רכב המערערת בסך של 21,482 ₪ (להלן: "חוות הדעת").

בנוסף, צירפה המערערת חוות דעת של בוחן תנועה בקשר לשאלת האחריות (חוות דעת זו איננה רלוונטית לענייננו, שכן הצדדים הסכימו בסופו של דבר על עניין האחריות והשאלה היחידה שעמדה על הפרק בעניין זה הייתה שכר טרחתו של בוחן התנועה). מעבר לנזקים הישירים, תבעה התובעת, סך של 1,500 ₪ בגין שכר טרחת השמאי, וסכום של 2,991 ₪ בגין שכר טרחת בוחן תאונות הדרכים וכן פיצוי בגין עמידה בסכום כולל של 1,050 ₪.

4. המשיבים טענו כי הנזקים הנתבעים אינם מגלמים באופן ריאלי את נזקי המערערת, שכן זו האחרונה בין היתר עוסקת בהשכרת רכב והיא זכאית להנחות מפליגות בתיקון רכבים הנמצאים בבעלותה, ולכן טענו המשיבים כבר בכתב הגנתם, כי חוות דעת השמאי אינה משקפת את הנזק שנגרם למערערת, שהינו נמוך בהרבה.

עוד נטען ע"י המשיבים, כי המערערת נוהגת באופן שיטתי להימנע מצירוף אסמכתאות, חשבוניות ו/או קבלות המעידות על גובה הנזק הריאלי שנגרם לה, ושימת הלב הופנתה למקרים דומים בהם נהגה כך, באופן שאיננו מתיישב עם סדר הדין המהיר, המחייב תובעת לצרף לכתב תביעתה את כל המסמכים הרלוונטיים שיניחו תשתית ראייתית להוכחת טענותיה, ולצורך כך הפנתה לפסקי דין בעניינה של המערערת.

5. המערערת טענה כי אין בידה ראיות אחרות לעניין הנזק, למעט חוות דעת השמאי, כפי שהוגשה, וכי על המשיבים היה להגיש חוות דעת שמאי מטעמם ובאמצעותו לתקוף את מסקנות השמאי מטעם המערערת או למצער לחוקרו, ומשעה שכך לא נעשה, יש לקבל את חוות דעת השמאי מטעם המערערת במלואה כראיה שלא נסתרה.

עוד טענה המערערת, כי הדרישה לצרף חשבוניות או אסמכתאות לא הועלתה בכתב ההגנה, אלא הועלתה לראשונה בישיבת קדם המשפט, והיות ומדובר בסדר דין מהיר, לא ניתן לצרף ראיות בשלב הדיוני שלאחר הגשת כתב התביעה.

6. בית המשפט לאחר ששמע טיעוני הצדדים הגיע למסקנה כי המערערת לא עמדה בנטל המוטל עליה להוכיח את הנזקים שנגרמו לשברולט, ומשלא ברור מה העלות אליה נדרשה המערערת בשל תיקון השברולט, דין תביעתה לפיצוי בגין הנזקים שנגרמו לרכב להידחות.

באשר לסוגיית ירידת ערך הרכב, בית המשפט הסתפק בחו"ד השמאי וראה בכך ראיה קבילה ברכיב זה, ולכן חייב את המשיבים לשלם סך של 4,249 ₪ בגין ירידת ערך הרכב. עוד מצא בית משפט קמא, לחייב את המשיבים בתשלום שכר טרחת חוקר התאונות בסך 2,291 ₪, שכן בתחילת הדרך המשיבים כפרו בחבותם, דבר שלא הותיר ברירה בידי המערערת, אלא לשכור את שירותיו של בוחן הרכב, ולכן חייב אותם בסכום זה.

באשר לשכר טרחת השמאי, בית המשפט חייב את המשיבים בחלק יחסי משכר טרחת השמאי (1,050 ₪), שכן על סמך חוות דעת השמאי, נקבעה ירידת הערך, ולכן חויבו המשיבים בהחזר הוצאות של 500 ₪.

ולבסוף, תביעת המערערת לשבעה ימי עמידה בסכום של 1,050 ₪ נדחתה אף היא. סה"כ חויבו המשיבים לשלם למערערת סך כולל של 7,741 ₪ פלוס הוצאות 273 ₪ ושכ"ט עו"ד בסך של 1,250 ₪.

הערעור

7. המערערת טוענת כי בית משפט קמא טעה, שכן ניתן לתבוע, ובלאו הכי לחייב, מזיק, בהסתמך אך ורק על חוות דעת שמאי, ובייחוד כשזה האחרון לא נחקר ע"י נתבע.

8. בית משפט קמא קיבל את העיקרון לפיו מקום בו לא תוקן הרכב יש לפסוק פיצוי, אך מקום בו תוקן הרכב, קיימת חובה להוכיח את עלות התיקון, בייחוד כשמדובר בחברת השכרה. בית המשפט טעה כשהניח הנחות שהרכב תוקן, דבר שלא הוכח, ובכל מקרה שאלת התיקון לא התבררה וביהמ"ש לא היה יכול לסמוך בנסיבות אלו על ההנחה כי הרכב תוקן.

9. בית משפט קמא אפשר למשיבים להרחיב את החזית, שכן המשיבים לא התייחסו בהגנתם לטענה כי המערערת היא חברת ליסינג, ולכן חלה עליה חובה על צירוף מסמכים בהבדל מתובע רגיל. טענה זו הועלתה לראשונה במועד קדם המשפט. הכחשת גובה הנזק איננה מספיקה ואינה פותחת את הפתח של המשיבים להעלות טענות נוספות מעבר לאלו שנטענו בכתב ההגנה, ובייחוד שיש בהן החלת רף ראיתי גבוה, והצורך בצירוף אסמכתאות נוספות בשל היות המערערת חברת ליסינג.

10. עוד טענה המערערת, כי לחילופין בית משפט היה צריך לפסוק לה פיצוי על סמך אומדנה והערכה, שכן מן המפורסמות הוא שחברות ליסינג זכאיות ל-20 – 30 אחוז מהסכומים הרשומים בדוחות השמאיים (סעיף 34 לעיקרי הטיעון).

דיון והכרעה

11. לאחר שבחנתי את טענות הצדדים, עיינתי בעיקרי הטיעון, בתיק של בית משפט קמא, ושמעתי טיעוני הצדדים בעל פה, אני מגיע למסקנה כי דין הערעור להידחות.

12. בחינת פסק הדין של בית משפט קמא מעלה כי אין כל מקום לדחות את הממצאים העובדתיים שנקבעו בפסק הדין, אלו תומכים באופן מוחלט במסקנה המשפטית אליה הגיע בית המשפט, ובכלל זה לא ניתן לגלות בפסק הדין כל טעות שבחוק.

די באמור כדי לדחות את הערעור על סמך תקנה 460(ב) **לתקנות סדר הדין האזרחי, התשמ"ד – 1984.**

מאידך, לא ניתן לפטור ערעור זה על הסף מבלי להעיר מספר הערות לגופם של דברים.

13. למרות טענות המערערת, לא ניתן להבין, ואולי כן ניתן להבין, מדוע זו האחרונה, מטעמיה היא, מסרבת בתוקף ובאופן שיטתי להגיש לבתי המשפט ולצד השני- אותו היא תובעת, קבלות, אסמכתאות וראיות אחרות, בעניין תיקונים שביצעה בפועל ברכבים שנפגעו בתאונות דרכים, בגינם מוגשות תובענות בבתי המשפט.

14. אין זה המקרה הראשון בו המערערת נתקלת בדרישה זו של בתי המשפט, אך משום מה היא מסרבת באופן שיטתי, להציג את אותן החשבונות כדי להוכיח מה הייתה עלות התיקונים בפועל.

המערערת נסמכת בכל תביעותיה על שמאי רכב הקובע, את גובה הנזק מבלי שבית המשפט יודע אם הרכב תוקן בפועל בכלל, והחשוב מכך - אם אכן הערכות השמאי תואמות את העלות שהייתה בפועל למערערת בעת התיקון.

המערערת עצמה מבלי משים הודתה בעיקרי הטיעון שלה שככל שמדובר בחברות השכרה וחברות ליסינג, חוות דעת השמאי אינה מייצגת נכונה את העלות שהייתה בפועל למערערת, וכך אמרה וכתבה "ברחל בתך הקטנה" בעיקרי הטיעון בערעור זה :

"כידוע בתביעות רבות של חברות ליסינג בית המשפט נוהג לפסוק על דרך האומדנה ולהתחשב בהנחה בין 30% - 20% מהסכומים הרשומים בדוחות השמאיים" (סעיף 34 לעיקרי הטיעון).

אם המערערת עצמה מאשרת כי חברות הליסינג זכאיות להנחה בשיעור של 30% מהמחירים הנקבעים על ידי שמאי הרכב, הרי יש בכך הודאה מפורשת לכך שהסכום שנקב בחוות דעת השמאי איננו תואם את הסכום שהוצא בפועל ובלאו הכי את סכום הנזק שנגרם לה.

יתר על כן, עם כל הכבוד לב"כ המערערת או למערערת עצמה, "מי יתקע לנו כף", שההנחה הינה כ-30% ו"מי יתקע לנו כף" כי התובעת לא מתקנת את הרכבים בעצמה ולכן עלות התיקון נמוכה אף מכך.

רב הנסתר על הנגלה אצל המערערת בעניין זה, שכן גם בבית המשפט קמא וגם במהלך הדיון כאן, הוצע למערערת במספר הזדמנויות, להציג את אותן החשבוניות והאסמכתאות לגבי הרכב הניזוק, אך היא, כאמור לעיל, מסרבת בתוקף לעשות כן וכנראה טעמיה עמה.

15. גם במהלך הדיון לפני הודיע ב"כ המשיבים שאם ב"כ המערערת יצהיר שהרכב לא תוקן, הרי המשיבות מוכנות, ללא כל ויכוח או סייג, לשלם את סכום הנזק (עמ' 1, שו' 23 ו-24 לפרוטוקול הדיון שהיה בפניי ביום 23.2.15), אלא שהרכב שכנראה תוקן, כנראה גם נמכר כבר לצד שלישי, והמערערת בשלה מסרבת להציג את אותן החשבוניות והאסמכתאות לגבי עלות התיקון.

התובענה בבית המשפט קמא הוגשה בחודש ינואר 2013.

בדיון המוקדם שהתקיים ביום 11.12.2013, לאחר שכבר הוגשו תצהירי עדות ראשית ונחקרו המצהירים, ביקש ב"כ המשיבים:

"אני מבקש לקבל מסמכי חשבוניות על תיקון שנערך לרכב התובעת מכיוון שאני טוען שהנזק פחות. מאחר והמדובר בחברת ליסינג – השכרה, התובעת מנהלת משק רכב ואסור שהוא יהיה סגור כלפי הנתבעים או כלפי נתבעים כלשהם" (עמ' 3, שו' 13 – 10 לפרו' הדיון מאותו יום).

ב"כ המערערת טען כי מדובר בהרחבת חזית, שכן מדובר בסדר דין מהיר, על התובעת לצרף את כל המסמכים הרלוונטיים שהיו בידי התובעת ביום הגשת התביעה, כך נעשה, ועל סמך אלו, על בית המשפט להכריע בתביעה.

לאור האמור לעיל, הציע בית המשפט לצדדים להגיע להסדר ובין היתר התייחס לכך שהצדדים יגלו אחד לשני את המסמכים לצורך אותו הסדר, וכך קבע מפורשות:

"ככל שלא יסכימו הצדדים למצער בנושא זה ניתן לפנות לבית המשפט בבקשה תואמת" (פרוט' הדיון, עמ' 4, ש' 1 ו-2).

על סמך ההחלטה האמורה לא הייתה כל מניעה מצד ב"כ המערערת להגיש בקשה מתאימה לבית המשפט, לצרף את אותן האסמכתאות והקבלות להוכחת הנזק שנגרם בפועל לו אכן

רצה בכך.

לא רק שהדברים ברורים מתוך פרוטוקול הדיון מאותה ישיבה, אלא בית המשפט, גם בפסק דינו התייחס לכך וקבע, כי הטענה של המערערת לפיה לא ניתן לצרף מסמכים לתיק לאחר הגשת התביעה מאחר והדיון מתקיים בסדר דין מהיר, ולכן לכאורה מטעם זה, לא צורפו אותן קבלות וחשבוניות, איננה נכונה. בית המשפט בפסק הדין הפנה, בין היתר, להחלטתו מיום 11.12.2013, תוך ציטוט אמירתו הוא כי: **"ניתן לפנות לבית המשפט בבקשה תואמת"** (עמ' 5 שו' 14 – 8 לפסק הדין).

לא רק זאת, כי אם גם זאת, בישיבה שהתקיימה כ-6 חודשים מאוחר יותר, ביום 5.6.2014, הודיע ב"כ הנתבעים (המשיבים דכאן) במפורש, כי אין מבחינתו כל מניעה, והוא גם נותן הסכמתו לכך, שהמערערת תגיש את אותן אסמכתאות וקבלות למרות שהצדדים היו כבר בשלב מתקדם של הדיון המתנהל, כזכור, בסדרן דין מהיר, וכך אמר ב"כ הנתבעים:

"הדבר היחיד שאני מוכן בהסכמה שיוגש זה חשבוניות תיקון/קבלות על תיקון/חשבוניות רכישת חלפים" (עמ' 5, שו' 22-23 לפרו' הדיון 5.6.2014).

למרות כל האמור לעיל, גם בערעור לפני, טוענת המערערת שוב, בצורה תמוהה, כי לכאורה היא לא צירפה את אותן הראיות מאחר והמדובר בסדר דין מהיר (ראה סעיפים 24 - 33 לעיקרי הטיעון).

מכל האמור לעיל, מתבקשת מסקנה אחת ויחידה, כי המערערת מעלה את טענת חוסר האפשרות להגיש את המסמכים מן השפה לחוץ. המערערת לא רצתה גם בבית משפט קמא וגם בדיון בפניי, להגיש את המסמכים המוכיחים את ההוצאות האמתיות לתיקון הנזק, וההנחה היא שהיא יודעת מדוע היא אינה רוצה בכך.

16. המערערת, שהינה התובעת בבית משפט קמא, בחרה להגיש את תביעתה כתובענה בסדר דין מהיר, כהגדרתה בפרק ט"ז1 לתקנות סדר הדין האזרחי, התשמ"ד – 1984. הגשת תובענה בסדר דין מהיר יש לה יתרונות רבים מאוד לתובע, שכן ההנחה הינה שהתובע (וכך גם הנתבע) יצרף לתביעתו את כל המסמכים הנדרשים לצורך בירור התובענה, והדיון יתברר בה בהקדם האפשרי ובסדרי דין מיוחדים, ובלאו הכי יזכה התובע בפסק דין מהיר מזה המתקבל בהליכים רגילים.

יתרונותיו של הליך זה מחייבים את מי שבוחר לילך בתלם הדיון המהיר, לנהוג בהתאם לכללים ולתכלית של אותו הליך.

תובענה המוגשת בסדר דין מהיר חובה על בעל הדין לצרף לכתב התביעה תצהיר לשם אימות כל העובדות שבכתב הטענות, חוות דעת מומחה ואסמכתאות, אם ישנן.

לכתב הטענות, בהתאם לתקנה 214ח(א), בסדר דין מהיר יש לצרף רשימה של כל המסמכים הנוגעים לעניין הנדון, המצויים או שהיו מצויים ברשותו או בשליטתו של בעל הדין, ושאותרו על ידו לאחר חקירה ודרישה. ואם המסמך מצוי בידו, הוא חייב לצרף העתק או תצלום שלו לכתב הטענות.

מהאמור לעיל ברור, כי חובתה של המערערת הייתה לצרף לכתב טענותיה את אותן הקבלות והאסמכתאות לתיקון הנזק שהיה ברכב, ואם היא לא עשתה כן, הרי מעבר לכך,

שיש בכך, הודאה מצדה ורצון להסתיר את העלות האמתית, יש בכך גם הפרה וסטייה מהוראה מפורשת שבתקנות.

ייתר על כן, בתובענה בסדר דין מהיר, על בעל הדין להגיש תצהיר עדות ראשית בתוך 45 ימים לאחר הגשת כתב ההגנה האחרון, ולתצהיר העדות הראשית יצורפו המסמכים שעליהם הסתמך העד בתצהירו, ואם הוא אינו מצוי ברשותו, יצהיר בידי מי למיטב ידיעתו הוא מצוי.

בהתאם לתקנה 214 יג', ניתן להגיש בהליך של סדר דין מהיר גם בקשות ביניים שתחולנה עליהן הוראות תקנה 241 א'.

מכאן, ברור, מעבר לכך שבית משפט קמא נתן החלטה מפורשת בעניין, כי המערערת לו רצתה בכך יכלה להגיש בקשה לצירוף אותן ראיות שהיא נמנעה מלהגישן כדין, בעת הגשת התביעה או בעת הגשת תצהירי העדות הראשית או בעת בירור התובענה.

17. מאחר ובית משפט קמא הגיע למסקנה כי אין כל ספק שהרכב תוקן, (ולמסקנה דומה מגיע גם אני על סמך הדיון שהתקיים בפניי, ובכלל זה לגבי הצעת ב"כ המשיבה גם היום בדיון בפני לשלם, לו תוצגנה קבלות ואסמכתאות), הרי שהתנהלות המערערת איננה התנהלות בתום לב ובהתאם לדין, מצד צד המבקש סעד בבית המשפט.

צדק בית המשפט קמא שקבע כי :

"משתוקן הרכב, שומה היה על התובעת להמציא אסמכתאות להוצאות שנדרשו לשם תיקונו הלכה למעשה ולא להסתפק בחוות דעת שמאי מטעמה המציגה נתונים המרוחקים מהדיוק העובדתי המתבקש" (סעיף 20 לפסק הדין).

עוד קבע בית המשפט קמא בצדק בהמשך :

"מהמקובץ לעיל, ומשלא ברור מה העלות אליה נדרשה התובעת בשל תיקון הרכב, דין העתירה לפיצוי בגין נזקים שנגרמו לרכב – להידחות. לא ראיתי לנכון להידרש לאומדנה דדיינא בהיבט זה ואף לא הוצגו לי נתונים שיאפשרו זאת" (סעיף 21 לפסק הדין).

18. קביעותיו של בית המשפט קמא הינן קביעות, ממצאים ומסקנות המתבססות על הראיות שהיו לפניו ואין מקום להתערב בהם בכלל וערכאת הערעור אינה נוהגת להתערב בכגון אלו, בייחוד כאשר ההתרשמות של בית המשפט היא, כי המערערת במכוון ובמודע נמנעה מלהציג לו את אותן הראיות הנדרשות לצורך בירור האמת, למרות שניתנו לה מספר הזדמנויות לעשות כן.

(ראו למשל ע"א 3601/96 ע', בראשי ואח' נ' עיזבון המנוח זלמן בראשי, פ"ד נב(2) 582), ע"א 10311/08 כבהא נ' מרכז רפואי הלל יפה (פורסם בנבו, 1.8.11), ע"א 2959/09 שוג מוקטרן ואח' נ' ד"ר אהוד וינר ואח' (פורסם בנבו, 2.7.12), רע"א 9088/10 יצחק ברדה נ' פקיד שומה חדרה (פורסם בנבו, 28.8.13), ע"א 7486/10 אלון מכלוף ואח' נ' רשות הטבע והגנים ואח' (פורסם בנבו, 30.12.12), ע"א 5419/11 מגדל חברה לביטוח בע"מ נ' יעקב כהן (פורסם בנבו, 4.12.12), רע"א 8515/13 מוחמד עבד אלקאדר ושות' בע"מ נ' עו"ד פיני יניב

**ובנק המזרחי (פורסם בנבו, 14.1.14), רע"א 2022/13 לסטר ליאון נ' הפניקס הישראלי
חברה לביטוח בע"מ (פורסם בנבו, 4.6.13).**

נקבע כבר לא אחת, כי בית משפט של ערעור לא בנקל יבטל קביעות עובדתיות של הערכאה הראשונה ששומעת את העדים ומתרשמת ממהימנותם באופן בלתי אמצעי. התערבות בממצאי עובדה תיעשה רק במקרים חריגים וקיצוניים, ואין זה המקרה כאן. כאשר חברת השכרה מסרבת מחד להציג לבית המשפט את אותן הראיות שיצביעו על העלות האמיתית שהייתה לתובעת בתיקון הנזק ומאידך, מודה היא גם בדיון בפניי, כי אין קורלציה בין הנזקים שנקבעים בחוות הדעת השמאיות המוגשות על ידם לבין הנזק שנגרם בפועל, אין זה משנה בעיניי כי מדובר אליבא לגרסת המערערת בפער של 30%, כך להערכתה. העובדה כי אין בפני בית המשפט קמא מסמך מדויק, שלא היה כל קושי להציגו, המצביע על הנזק האמיתי שנגרם, די בכך כדי לקבוע כי בית המשפט קמא פסק נכונה כשקבע את אותם הממצאים והמסקנות הנדרשות מכך, ובוודאי שאין זה המקרה החריג בו בית המשפט של ערעור יתערב:

"כגון במקרים שנפל בהכרעתה של הערכאה הראשונה פגם היורד לשורשו של עניין, או כשהדברים אינם מבוססים על פניהם (ראו, למשל, ע"א 78/84 עיזבון המנוח חג' קאסם אחמד סווילס נ' אלג'ילאני [2]). ביחוד תימנע ערכאת הערעור מהתערבות כזו כאשר בית-משפט קמא "לא פטר עצמו בדברים כלליים בניתוח העובדות אלא צלל למעמקי הראיות, בחן ובדק את הדברים ביסודיות, עשה ככל האפשר לבור את האמת המזדקרת ממכלול הדברים ולתת ביטוי לחקירתו-דרישתו ובדיקתו מעל דפי פסק הדין..."

(ע"א 640/85 קופר ואח' נ' איגוד המוסכים בישראל ואח' [3], בעמ' 598). גם לגופו של עניין לא מצאתי, לאור המקובץ, להתערב במימצאי בית-המשפט המחוזי."

(ע"א 3601/96 ע' בראשי ואח' נ' עיזבון המנוח זלמן בראשי ז"ל, פ"ד נב(2) 582, בעמ' 594).

19. המערערת לא טענה בכל שלבי הדיון בבית משפט קמא ולא בדיון בפניי כי הרכב לא תוקן ולכן ניתן לפי הפסיקה להסתפק בחוות דעת שמאי. העובדה כי הרכב תוקן לא הוכחה ע"י המערערת וגם במכתבי הדרישה ששלחה עולה כי הרכב תוקן ויש בידה אף חשבונית תיקון. המערערת, בדיון בפניי, טוענת כי המשיבה הייתה צריכה להוכיח שהרכב לא תוקן וזו לא הרימה את הנטל המוטל עליה. זאת טענה מתחכמת שגם בית משפט קמא דחה אותה כשקבע שיש בידיו את כל הסממנים והראיות כדי להגיע למסקנה שהרכב תוקן, ובנסיבות אלו ברור שהנטל היה על המערערת להוכיח כי הרכב לא תוקן, לו רצתה לסמוך רק על חוות דעת השמאי, ולא על המשיבה להוכיח כי הרכב תוקן.

גם אם היה ספק כלשהו באשר לשאלה האם הרכב תוקן ואם לאו, לא ברור לי כיצד מהינה המערערת במישרין או בעקיפין לטעון כי לא הוכח שהרכב תוקן, כאשר היא בעצמה באחד מרכיבי הנזק הנתבעים על ידה תובעת במדויק "7.5 ימי עמידה" (סעיף 5.1.3 לכתב התביעה).

אומנם זו הערכה המבוססת על חוות דעת השמאי, אך ברור שמי שתובע ימי עמידה לצורך תיקון הרכב, משמע: הוא מודה כי הרכב תוקן ואם הוא לא תוקן, כיצד נקבעים אותם ימי העמידה.

בית המשפט קמא דחה באופן ברור את טענות המערערת שנטענו בלשון רפה גם בפניו, כי לא הוכח שהרכב תוקן וכך קבע בית המשפט:

”התובעת לא הגישה כל חשבונית המעידה על תיקון הרכב ולא טענה בנושא. עם זאת, הנחה שלא נסתרה היא כי הרכב אינו עומד בחניון התובעת כאבן שאין לה הופכין ומעצם טיב עיסוקה, ברי כי נעשה בו שימוש ככלי עבודה בצי רכביה.
בנוסף, בישיבת יום 11.12.13 דרש ב”כ הנתבעים לקבל חשבונית אודות התיקון שנערך לרכב התובעת וב”כ התובעת לא חלקה על עצם תיקון הרכב לגופו (ר’ פרו’ עמ’ 3, שו’ 10-18). צירופם של דברים והגיונם מלמד כי התובעת תיקנה את הרכב. לנוכח מסקנתי זו, יש לדחות את טענתה בסיכומיה לפיה השאלה אם בוצע התיקון לרכב אם לאו לא התבררה ואף כלל לא עלתה, כך שאין כל צורך בצירוף אסמכתאות כמבוקש” (פסקה 19 לפסק הדין, עמודים 4 – 5).

בהמשך לאותם הדברים דחה, כפי שנאמר לעיל, בית המשפט גם את טענת המערערת כי לא ניתנה לה האפשרות הפרוצדורלית להגיש את אותן אסמכתאות. טענה זו של המערערת לא רק שאינה נכונה פרוצדורלית אלא היא בגדר אמתלה שיש לדחותה מכל וכל, כפי שעשה בית המשפט קמא.
כפי שכבר נאמר, לו רצתה באמת ובתמים המערערת להציג את החשבוניות, לא הייתה לה כל מניעה לעשות כן.

המערערת, כפי שעשתה כבר בהליכים קודמים, עושה ניסיון להגיש תובענה ללא אסמכתאות, תוך ניסיון להתבסס על חוות דעת שמאית שהיא בעצמה מודה שאיננה ראויה להוצאה האמתית שהוצאה, לפחות בסטייה של 20 – 30 אחוז. גם בפסקי דין קודמים שנדונו ע”י בתי המשפט השונים נדחו תביעות של המערערת בעיקר מן הטעם שהיא לא מצרפת באופן שיטתי אסמכתאות לעניין הנזק (תא”מ (ראשל”צ) 12-09-12448, **אוטו שי שירותי מימון והשכרה 2006 בע”מ נ’ הראל חברה לביטוח**, (24.6.13); תא”מ (ת”א) 2452-01-11 **אוטו שי שירותי מימון והשכרה רכב בע”מ נ’ מ.בר תחזוקה בע”מ** (12.6.14)).

גם מכך למד בית המשפט על חוסר תום ליבה של המערערת בעצם אי צירוף אותן אסמכתאות, שכן היא כבר יודעת שזו דרישה של בתי המשפט להוכחת נזקה, בהתייחס לעיסוקה של המערערת כחברת ליסינג השכרה, שהרכבים משמשים אותה לעבודתה.

משקבע בית המשפט קמא כי הרכב תוקן בפועל, וכך גם מסקנתי, הרי שיש לראות במערערת כמי שבידה אסמכתא או ראיה לבירור האמת והיא נמנעת להביאו בפני בית המשפט מהטעם שאם היא הייתה מובאת, היא הייתה פועלת לרעתה וכנגדה. 20.

הלכה פסוקה היא כי אי הבאת ראיה שנמצאת בידיו של צד שלא הביאו, חזקה היא שהיא פועלת לחובתו ושאלו הובאה היה בה כדי לתמוך בגרסת הצד השני.

בע”א 548/78 אלמונית ואח’י נ’ פלוני פ”ד לה (1) 736, בעמוד 760 נאמר:

”מעמידים בעל דין – בחזקתו, שלא ימנע מביהמ”ש ראיה שהיא לטובתו, ואם נמנע מהבאת ראיה רלוונטית, שהיא בהישג ידו ואין לו הסבר סביר, ניתן להסיק שאילו הובאה הראיה הייתה פועלת נגדו. כלל זה מקובל ומושרש הן במשפטים האזרחיים

והן במשפטיים פליליים, וככל שהראיה משמעותית, כן רשאי ביהמ"ש להסיק מאי הצגתה מסקנות מכריעות יותר וקיצוניות יותר נגד מי שנמנע מהצגתה".

בע"א 465/88 הבנק למימון ולסחר בע"מ נ' סלימה מתתיהו ואח' פ"ד מה (4) 651, בעמוד 658 נקבע:

"אי הבאתו של עד רלוואנטי מעוררת בדרך הטבע, את החשד כי יש דברים בגו וכי בעל הדין שנמנע מהבאתו חושש מעדותו ומחשיפתו לחקירה כנגד".

ראה גם ע"א 240/77 שלמה כרמל בע"מ נ' פרפורי פ"ד לד (1) 701, ע"א 641/87 זאב קלוגר נ' החברה הישראלית לטרקטורים וציווד פ"ד מד (1) 239. ע"א 55/89 קופל (נהיגה עצמית) בע"מ נ' טלקאר חברה בע"מ פ"ד מד (4) 595, ע"א 455/88 אברהם חדד ו-16 אח' נ' אריה בן מיכאל בע"מ פ"ד מה (5) 655 (בעמוד 658), ע"א 713/89 ציון חברה לביטוח בע"מ נ' משה תשובה ואח' פ"ד מו (1) 67, ע"א 793/89 בניני מ.י. גינדי הנדסה נ' כלל חברה לביטוח פ"ד מו (3) 324 (בעמוד 331), ע"א 548/78 נש ואח' נ' יל, פ"ד ל"ה (1) 736, בעמוד 762.

21. העובדה כי השמאי מטעם המערער לא נחקר אין בה די. בית המשפט צריך להשתכנע שבחוו"ד זו יש ראייה מספקת מבחינת משקלה ומהימנותה לצורך הוכחת הנזק.

אני סבור כי כל מקרה צריך להיבחן לנסיבותיו, על מנת לקבוע אם די בחוו"ד השמאי כדי להוכיח קיומו של נזק, אך ברור שהמקרה דנן, אינו המקרה לפיו חוות דעת השמאי מספקת.

התחמקויות המערערת מהגשת אותן הראיות שהיו בידיה להוכחת נזקיה האמתיים מחד, הודאתה כי חוות הדעת השמאי איננה מייצגת נכונה את היקף עלות תיקון הנזק, בין אם מדובר בסטייה של 30% ובין אם יותר, והעובדה כי ניתנו למערערת מספר הזדמנויות במהלך הדיון לתקן ולהשלים את החסר והיא לא עשתה כן, כך לפי קביעות הדין, וכך לפי קביעות בית משפט קמא, כל אלו, כל אחת בנפרד, ובייחוד כולן ביחד, הביאו את בית משפט קמא למסקנה הנכונה, כי לא די במקרה זה בחוו"ד השמאי להוכחת הנזק, ובדין נדחתה תביעה בגין רכב זה.

22. סוף דבר, הערעור נדחה. המערערת תשלם למשיבים הוצאות הערעור בסך של 9,000 ₪ שיועברו למשיבים מתוך העירבון והיתרה תושב למערערת.

ניתן בהעדר הצדדים ביום: ד' אדר תשע"ה, 23 פברואר 2015,